

Spis treści

Wprowadzenie	7
Rozdział 1. Język w szkolnych interakcjach. Meandry komunikacji	13
1.1. Język, komunikacja, tekst, dyskurs. Uściślenia terminologiczne	13
1.2. Uwarunkowania komunikacyjne w szkole	20
1.3. Komunikacja interaktywna we wczesnej edukacji	24
1.4. Kompetencje komunikacyjne nauczycieli i uczniów	28
1.5. Czad na lekcji, czyli jakim językiem postępuje się współczesny uczeń	40
Rozdział 2. Dyskurs wczesnoszkolny. Transmisja, rozumienie i (nie)porozumienie	45
2.1. Mówię, więc działam. Dyskurs jako działanie edukacyjne	45
2.2. Dyskurs szkolny a kategoria grzeczności językowej	52
2.3. Obszary i style dyskursów w nauczaniu początkowym	57
2.4. Odwrócenie. Bariery komunikacyjne w dyskursie szkolnym – przegląd wybranych problemów	64
Rozdział 3. Co nam przeszkadza od początku? Bariery w komunikacji wczesnoszkolnej w rekonesansie badawczym	71
3.1. Przedmiot, cel i problematyka badań	71
3.1.1. Hipotezy badawcze	72
3.1.2. Zmienne i wskaźniki	72
3.2. Organizacja rekonesansu badawczego	74
3.2.1. Metody, techniki, narzędzia	74
3.2.2. Teren i populacja badawcza	75
3.3. Aktywność dziecka – sprawność komunikacyjna podczas zajęć	76
3.4. Bariery komunikacyjne uwarunkowane działaniami nauczyciela	79
3.5. Trudności w porozumiewaniu się uwarunkowane działaniami uczniów ...	84
3.6. Wpływ czynników zewnętrznych na przeszkody w dyskursie szkolnym ...	86

3.7. Slangowość jako odmiana współczesnej „nowej” potoczności w szkole . . .	88
3.8. Metody i techniki dydaktyczne jako mosty komunikacyjne	92
3.9. Wnioski	93
Rozdział 4. „Mosty zamiast murów”. Uczniowskie ćwiczenia dobrej komunikacji	96
4.1. Słowa są użyteczne! Komunikacja werbalna	97
4.1.1. Zabawy rozwijające umiejętność budowania dłuższych wypowiedzi	97
4.1.2. Zabawy rozróżniające komunikację jednokierunkową i dwukierunkową	100
4.1.3. Zabawy związane z barierami komunikacyjnymi (językowymi)	103
4.1.4. Zabawy usprawniające język dziecka	106
4.2. Co mówisz, gdy nic nie mówisz? Komunikacja niewerbalna	108
4.2.1. Zabawy odkrywające „język ciała”	108
4.2.2. Zabawy zwracające uwagę na utrudnienia w komunikacji niewerbalnej	111
4.3. Ja + ty = my. Komunikacja interpersonalna	113
4.3.1. Zabawy dotyczące relacji i komunikacji formalnej i nieformalnej . .	113
4.3.2. Zabawy usprawniające czynne słuchanie	116
Zakończenie: Dekalog dobrej komunikacji w szkole	120
Bibliografia	122
Spis wykresów	127
Spis tabel	128
Aneks	129
Indeks nazwisk	137